

Evaluatie door de GGDrU

april 2022, digitaal onderzoek onder 530 inwoners

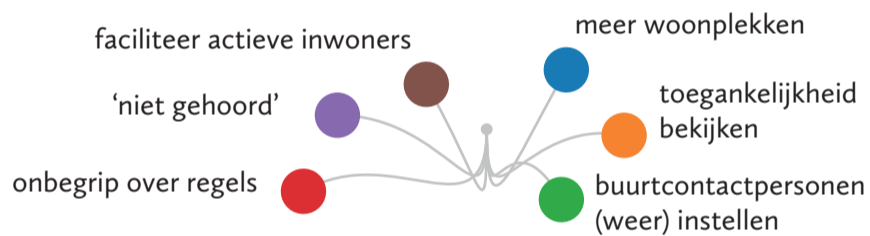
AANDACHTSPUNTEN VANUIT DE INWONERS

- **Sociale contacten**, en sociale samenhang zijn belangrijk, o.a. om zich thuis te voelen en gelukkig te kunnen zijn in Leusden. Elkaar kennen zorgt er ook voor dat men elkaar gemakkelijker zo nodig kan helpen en men een luisterend oor voor elkaar kan zijn.
- **Activiteiten, evenementen en ontmoetingsmogelijkheden**, bevorderen sociale samenhang. Aandachtspunten hierbij zijn laagdrempeligheid (bijvoorbeeld meer in de wijken, niet de duur, maar ook (eenzame) mensen actief benaderen om mee te doen), continuïteit (niet incidenteel), gericht op meerdere doelgroepen (niet alleen voor ouderen, maar ook voor jongeren, of jonge ouders, jonge kinderen), en niet alleen gericht op sport maar ook aandacht voor cultuur.
- De (on)zichtbaarheid van het aanbod van activiteiten en verenigingen/ buurthuizen wordt herhaaldelijk genoemd als verbeterpunt, ook op het terrein van sport en beweging en op het terrein van mantelzorg en vrijwilligerswerk.
- Aandacht voor **wonen** in het beleid: meer betaalbare woningen voor jongeren, starters en ouderen, dus ook meer divers bouwen. Daarnaast worden veel specifieke suggesties gedaan, zoals kantoren en leegstaande panden ombouwen tot woningen, schief wonen tegengaan, gemengde wijken, duurzame woningen, betere verdeling van mensen in huurwoningen. Voor ouderen wordt genoemd woonprojecten met bijvoorbeeld gezamenlijke voorzieningen, waarbij men ook elkaar kan ondersteunen en met meer aansluiting op WMO-voorzieningen.
- Veel inwoners geven aan dat de **groene leefomgeving** in en om Leusden bijdraagt aan het fijne wonen in Leusden. Belangrijk is om dit zo veel mogelijk te behouden en onderhouden. Meerdere inwoners geven als suggestie aan om hen hier meer bij te betrekken en ook meer verantwoordelijk te maken voor de eigen leefomgeving.

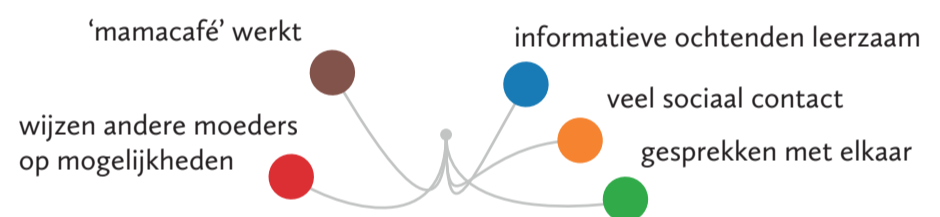
Bijeenkomsten met ervaringsdeskundigen

juni-september 2022, acht gesprekken met in totaal 68 personen

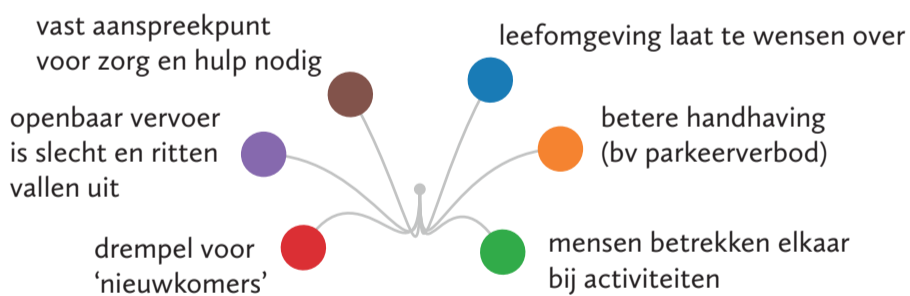
GESPREK **WONEN** (13 PERSONEN)

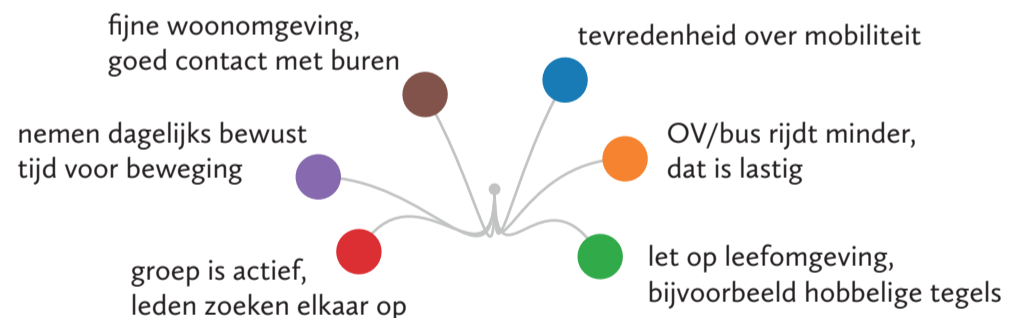
GESPREK **MOEDERS** (5 PERSONEN EN 1 VRIJWILLIGER)

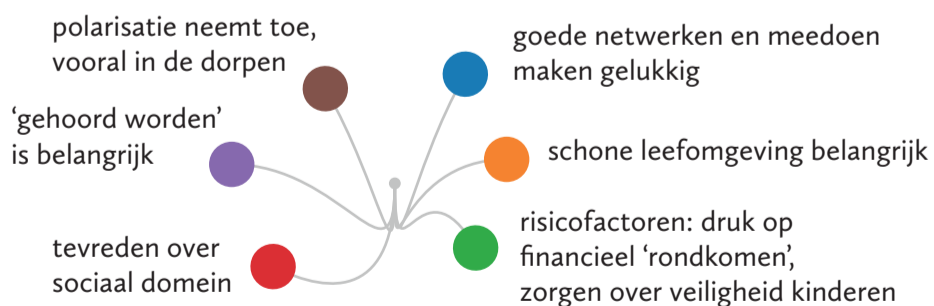
GESPREK **SENIOREN DAVA** (8 PERSONEN)

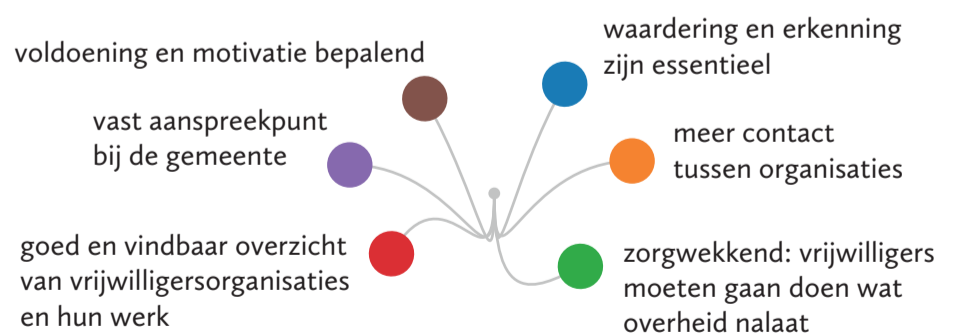
GESPREK **SENIOREN DE BRON** (6 PERSONEN)

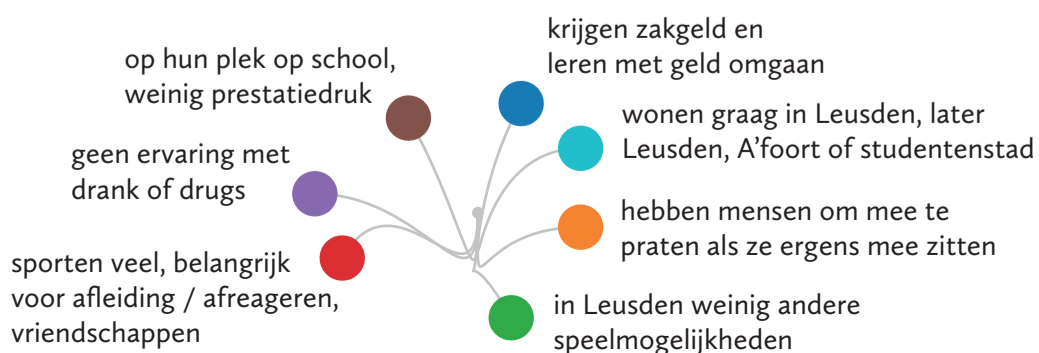
GESPREK **MENTALE GEZONDHEID** (4 PERSONEN)

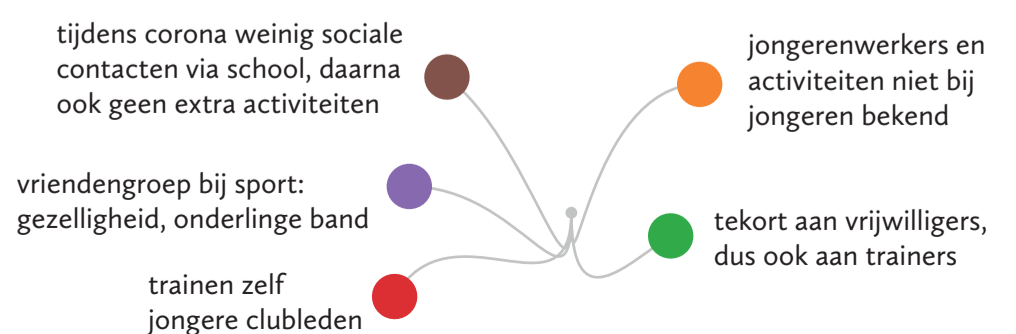
GESPREK **VRIJWILLIGERS** (13 PERSONEN)

GESPREK **BASISSCHOOLLEERLINGEN** (10 PERSONEN)

GESPREK **JONGEREN KORFBAL** (8 PERSONEN)

Maatschappelijk partners

Evaluatie door de GGDrU

januari-april 2022, interviews met 10 maatschappelijk partners

AANDACHTSPUNTEN VANUIT DE EVALUATIE VAN HET BELEID EN GESPREKKEN MET HET VELD

- Opgemerkt is dat de professionals en vrijwilligers zich **heel betrokken voelen** bij Leusden en Leusdenaren. Houd dat vast!
- Gezien de vergrijzing, is blijvend aandacht voor **toegankelijkheid van voorzieningen** voor mensen met fysieke en mentale beperkingen, zowel fysiek (inclusief vervoer) als digitaal van belang.
- Bevordering van **deelname van specifieke groepen** (bijvoorbeeld mensen met een psychische of lichamelijke aandoening, statushouders, LHBTI) aan het bestaande aanbod van activiteiten en voorzieningen (meer mee kunnen doen), in plaats van meer apart aanbod voor specifieke doelgroepen creëren.
- De **voorgliggende voorzieningen inclusief de zorg voor mantelzorgers** en de inloop in de buurthuizen zijn belangrijke pijlers die blijvend aandacht verdienen.
- Aandacht voor verbreding van het **dementiebeleid** naar andere beleidsterreinen binnen de gemeente (bijvoorbeeld ruimtelijke ordening). Naast aandacht voor goede voorgliggende voorzieningen (basis) is voldoende aanbod/ruimte nodig voor meer gespecialiseerde zorg en begeleiding voor in de zwaardere fasen van dementie.
- Ontwikkelen van nieuwe, andere **woonconcepten** met meer woningen voor ouderen en waarbij (GGZ, dementie) zorg dichtbij op de achtergrond beschikbaar is. Ook kan gedacht worden aan sociale community concepten waarbij er een mix is van bewoners met een soort zorg/sociale cohesie rol en bewoners in een zwakkere situatie (zoals in Leidse Rijn)
- Verbetering van de samenwerking met het UVW, enerzijds in het kader van **bevordering van arbeidsparticipatie** en om mensen eerder in beeld krijgen (bijvoorbeeld als ze net werkloos zijn geworden). Anderzijds om zicht te krijgen op de moeilijker bereikbare groepen met betrekking tot hulpverlening en armoedebestrijding (granieten bestand). Hierbij is het van belang om een visie te ontwikkelen hoe deze groepen dan ondersteund kunnen worden.
- Verbetering van de **aanpak van armoede** via het werken met ervaringsdeskundigen (ten behoeve van passend aanbod) en buurtnetwerken en sleutelpersonen (ten behoeve van betere signalering verborgen armoede).
- De **aanpak rondom eenzaamheid** meer zichtbaar maken en uitwerken
- In de zorg en begeleiding van de jeugd is het van belang dat verschillende organisaties/professionals uitgaan van één **zelfde visie** (met dezelfde definities

en dezelfde taal) met als uitgangspunt het kind en zijn context en niet de professional/ het aanbod. Dit is al goed gerealiseerd in Leusden. Belangrijk is dat dit blijft en geborgd wordt.

- Inzetten op een **gezonde leefstijl**, (voeding, sport- en beweging), met aandacht voor beweging en sport op de basisscholen en meer samenwerking met de zorg.
- Sportverenigingen en aanbieders hebben niet alleen waarde ter bevordering van een gezonde leefstijl, maar dragen ook bij aan **sociale netwerken** en het kunnen meedoen van zwakkere groepen in de samenleving.

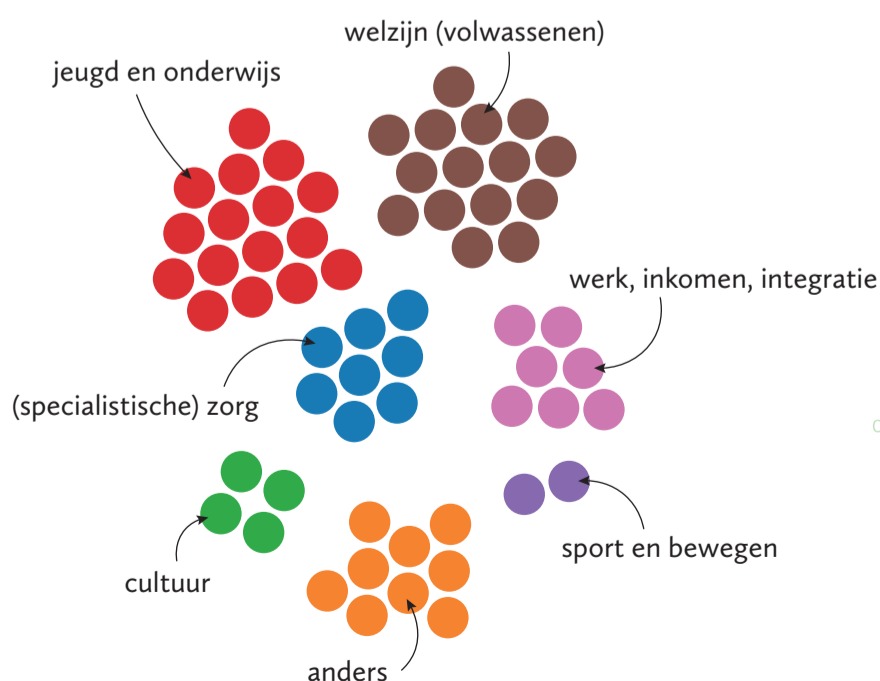
AANDACHTSPUNTEN VANUIT DE CIJFERS

- De **vergrijzing** de komende jaren zorgt voor een toename van mensen met lichamelijke en psychische beperkingen (o.a. dementie). Dit geeft naar verwachting een toenemende druk op de zorg en ondersteuning.
- Psychische klachten**, bijvoorbeeld stress, komen veel voor, zowel bij volwassenen als bij jongeren. Met name werkdruk en combinatie werk/gezin (bij volwassenen) en schoolwerk en prestatiedruk (bij jongeren en jongvolwassenen) spelen een rol. Versterken van mentale veerkracht en laagdrempelige steun (formeel en informeel) kunnen hierbij helpen.
- Er is een stijging van **emotionele eenzaamheid** bij volwassenen in Leusden. Ook bij jongvolwassenen komt veel eenzaamheid voor. De coronaperiode heeft hier mogelijk in negatieve zin aan bijgedragen. Dit onderstreept het belang van aandacht voor bevordering van participatie en sociale samenhang in Leusden.
- Het percentage **mantelzorgers** is gestegen t.o.v. 2016 en mantelzorgers voelen zich vaker overbelast. Aan de andere kant is het aantal mensen dat actief is in vrijwilligerswerk gedaald t.o.v. 2016. Een mogelijke reden hiervan zijn de coronamaatregelen, waardoor er minder activiteiten plaats konden vinden.
- De stabiel hoge overgewichtcijfers van volwassenen en senioren en de lichte stijging van overgewicht bij 5-6 jarigen, onderstrepen het belang van aandacht voor een gezonde leefstijl (**gezonde voeding en beweging**) in het beleid.
- Er zijn in Leusden wel verschillen naar wijk in gezondheid, leefstijl en zorggebruik, maar er is niet één wijk die er op alle fronten ongunstig uitspringt. Wel kunnen **per wijk specifieke accenten** in het beleid gelegd worden.

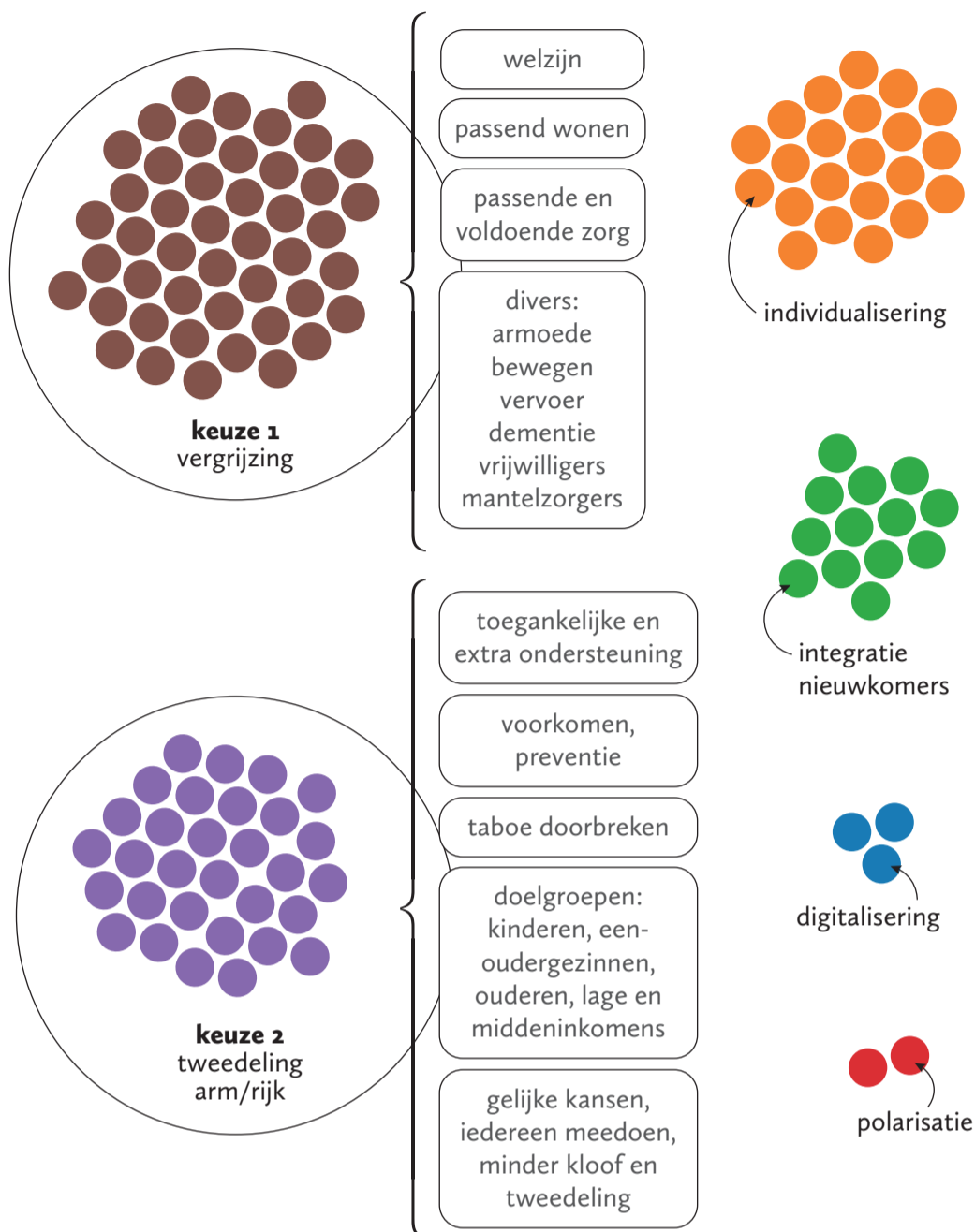
Marktplaats Sociaal Domein

13 september 2022, bijeenkomst met 70 á 80 afgevaardigden van maatschappelijk partners, actief in Leusden:

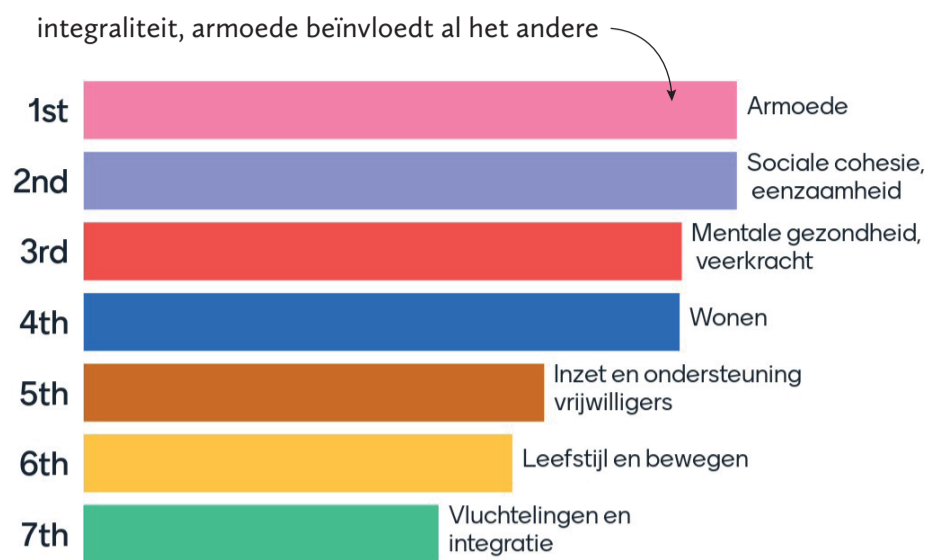
expertise

landelijke trends

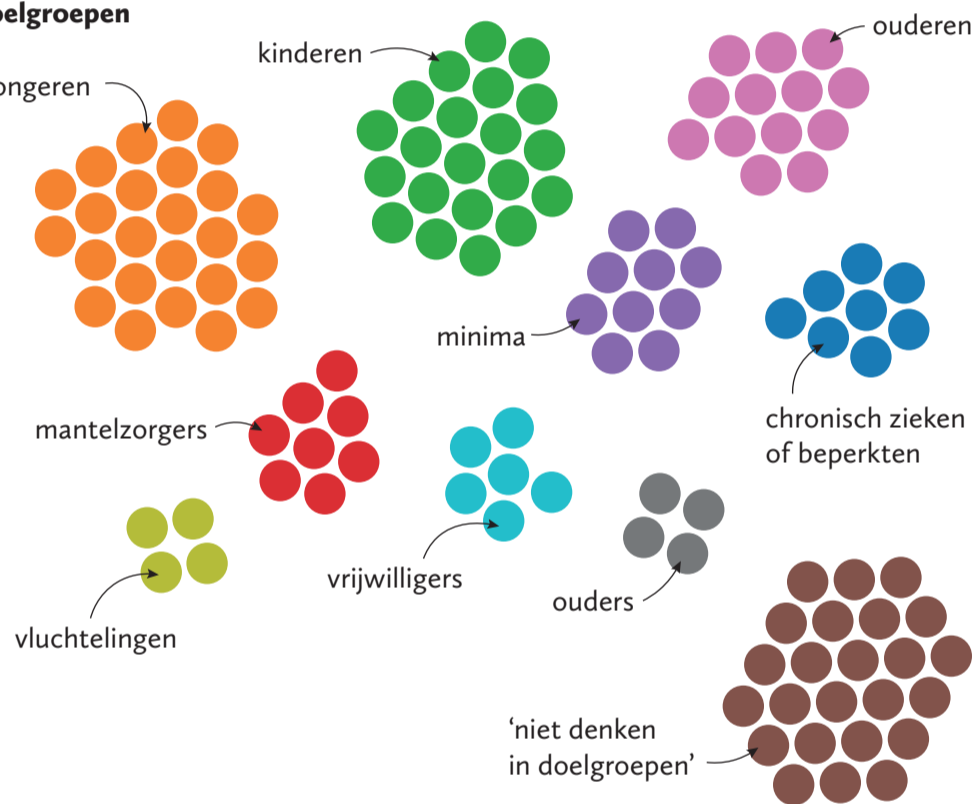

lokale thema's

Andere belangrijke thema's: opgroeien, mantelzorg, milieu en duurzaamheid

doelgroepen

Adviespunten

Sport en cultuur

- Zorg voor voldoende onderscheidend vermogen van aanbod ten opzichte van Amersfoort e.o.
- Stem af qua activiteiten met de regio, regionale cultuurplanning

Specialistische zorg

- Zorgaanbod
- Aanbod melden waar? Gemeente
- Kennen / overzien
- Hiaat aan samenhang en overzicht?

Werk, inkomen, integratie

- Preventie
- Mogelijkheden verruimen voor opleidingskansen voor mensen met bijvoorbeeld bijstand (inkomensval)
- Energiecoaches inzetten

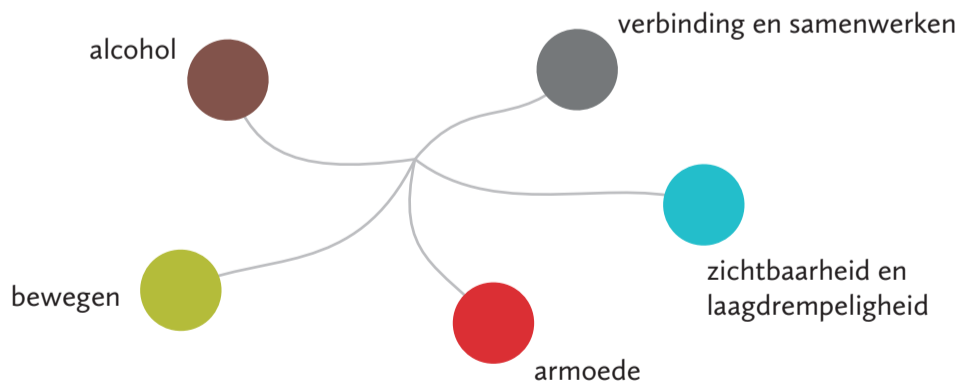
Welzijn volwassenen

- Wijkverenigingen stimuleren
- Buurtcontactpersonen
- Aandacht voor mensen met beginnende geheugenproblemen, thuiswonend en vrijwilligers voorzien van voorlichting, gratis trainingen via samendementievriendelijk

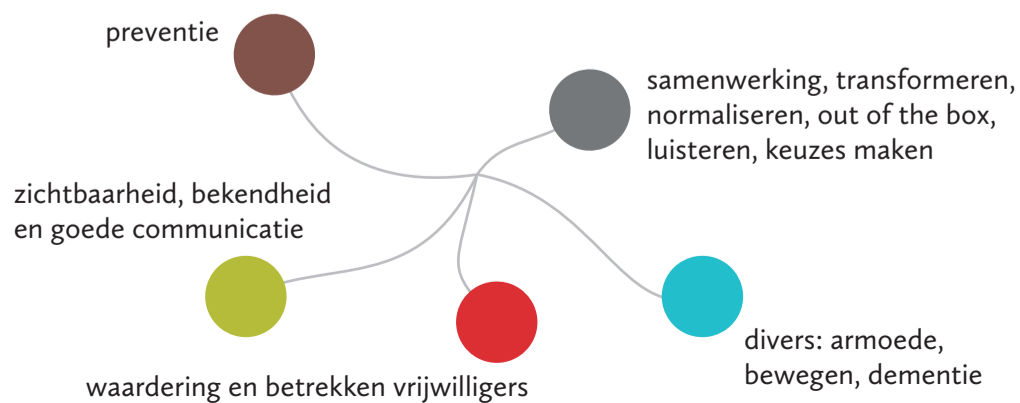
Jeugd en onderwijs

- Stabiele relaties in gezinnen
- Betrokkenheid doelgroep zelf!
- Ontmoetingen creëren: jeugd, organisatie
- Netwerken
- Integrale aanpak welbevinden en/of relationele en seksuele vorming op het PO middels Gezonde School-aanpak
- Kansrijke ontwikkeling 0-14 jaar, overgangsmomenten
- Kinderopvang breder trekken. Voor iedereen (er is meer dan een spraak- of taalachterstand).

belangrijkste aandachtspunten (gehoord op marktplein)

belangrijkste aandachtspunten (eigen expertise)

WORKSHOP IMPACT EN AANPAK VAN ARMOEDE

Wat speelt er?

- Toenemend risico op armoede en schulden (actualiteit)
- Op basis van landelijke cijfers 2500 Leusdense huishoudens met betalingsproblemen
- Risicogroepen: laag inkomen (o.a. bijstand), alleenstaanden, ondernemers, jongeren
- Impact armoede: stress, mentale gezondheid, ziekte, niet meer meedoen, kortere levensverwachting, etc.
- Scholen zien al kinderen zonder eten op school. Thuiszorg geeft aan dat mensen soms geen medicijnen/ paracetamol / zalf kunnen betalen
- Uitgavenpatroon jongeren niet goed ontwikkeld
- Minder vertrouwen tussen inwoners en hulpverlenende instanties
- Er gebeurt al veel: vrijwilligers, preventie en vroegsignalering, ondersteuning ondernemers

Wat is er nodig?

- Investeren in een samenwerkingsplatform tussen gemeente en (vrijwilligers)organisaties
- Budgetbeheer voor een bredere doelgroep beschikbaar maken
- Forser inzetten op vroegsignalering
- Saneringskredieten
- Ontwikkeling van jongeren schuldhulpverlener
- Vrijwilligers, banken zijn van essentieel belang voor de toeleiding naar hulpverlening
- Samenwerking met onderwijs en sport
- Het taboe om schulden kan worden doorbroken met succesverhalen, maar ook door te benadrukken dat iedereen ermee te maken kan hebben, normaliseren taalgebruik
- Weer meer aandacht voor communicatie van de hulpwegen
- Jongeren schulden laten betalen met maatschappelijke diensten (vb. Amersfoort)

WORKSHOP GEVOLGEN CORONA VOOR DE JEUGD

Wat speelt er?

- Vragenlijst najaar 2021 onder 350 jongeren uit Leusden
- 83% voelt zich gelukkig, 83% ervaart goede gezondheid, 1 op de 6 voelt zich dus minder gelukkig/gezond
- 24% van de jongeren heeft (lichte tot ernstige) psychische klachten (gelijk aan regio)
- 16% voelt zich matig tot ernstig eenzaam (lager dan regio, wel gestegen)
- 42% voelt zich (zeer) vaak gestrest, maar ervaren veel sociale steun, thuis en op school
- 93% fietst of loopt elke dag naar school, 73% sport wekelijks (hoger dan regio)
- 25% van de jongeren heeft afgelopen maand alcohol gedronken
- relatie tussen rondkomen en gezondheid: mensen die moeite hebben met rondkomen scoren minder op eigen ervaring van gezondheid, gezond gewicht, psychisch, sociaal, regie eigen leven, wonen

Wat is er nodig?

- Aandacht voor stress/druk, mentale gezondheid, eenzaamheid onder de jeugd
- Op scholen aandacht voor gezondheid
- Bereiken van VO-jeugd, zorg voor 12-18 jarigen, meer dan Fort33
- Aanpak alcoholgebruik
- Ouders ondersteunen bij opvoeden, grenzen aangeven, voorbeeld zijn
- Aandacht voor spanningen in relaties / echtscheidingen

WORKSHOP BEWEGEN, WAT BETEKENT DIT VOOR MENSEN?

Wat speelt er?

- Bewegen is de basis van de energiehuishouding en heeft positieve effecten op gezondheid: kracht en uithoudingsvermogen, geheugen en cognitieve functies, slaapritme, bloeddruk en bloedsuiker en vetpercentage, werking gewrichten, mentale veerkracht en zelfvertrouwen
- Redenen om niet te bewegen, gebrek aan intrinsieke motivatie: hekel aan bewegen, geen zin of te moe, te oud of te ziek of geen geld, bewegen is niets voor mij, ik beweeg al genoeg

Wat is er nodig?

- met name voor ouderen meer voorlichting en informatie over bewegen op een voor hen toegankelijke manier
- beweegaanbod dichtbij (oudere) mensen en met peergroup: wandel-beweegaanbod voor ouderen uit dezelfde flat, buurt; moeders met kleine kinderen etc.
- op basisscholen meer bewegen integreren in de les en buiten
- faciliteren van sportevents
- voorbeelden in andere gemeente bestuderen: 10 rittenkaarten, beweegcarroussel

WORKSHOP VRIJWILLIGERS VINDEN, BOEIEN, BINDEN

Wat speelt er?

- Vrijwilligerswerk is werk dat onverplicht en onbetaald gedaan wordt voor anderen of voor de samenleving. Voorwaarden die gelden: Het werk is in algemeen belang of in een bepaald maatschappelijk belang; Het werk heeft geen winstoogmerk; Het werk kost de arbeidsmarkt geen banen en komt niet in de plaats van een betaalde baan
- Nederland telt 4,3 miljoen vrijwilligers (43% van alle volwassenen en staat in de top 3 van landen met het meeste vrijwilligers)
- Belang: Het houdt de samenleving als geheel én de vrijwilligers zelf gezond en veerkrachtig (Automaatje, Wijkverenigingen, SMS)
- Belang: Waar mensen zich vrijwilliger inzetten voor een ander en de samenleving ontstaat sociale innovatie en ondernemerschap (opvang vluchtelingen, Matchbeurs, Vuelta)
- Belang: Vrijwilligerswerk is een doel en een middel voor zowel gemeente als voor organisaties en initiatieven (formele-informele zorg, beweging naar voren)
- Vrijwilligerswerk biedt de vrijwilliger kansen. Lariks ondersteunt op verschillende manieren.

Wat is er nodig?

- Inzicht in wat vrijwilligers(werk) biedt en betekent (rol voor gemeente, Lariks en vrijwilligersorganisaties) > trots, herkenning/erkenning, werving
- Aandacht en ondersteuning (vraagt capaciteit/tijd)
- Anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen (kansen en uitdagingen: vergrijzing, langer doorwerken, andere arbeidsethos)
- Praktisch: Werk met duo's voor één opdracht, kies voor korte projecten met begin en eind, onderhoud de relatie, faciliteer intervisiebijeenkomsten, maatwerk, ga in op wat er speelt
- Meer overzicht en minder overlap te krijgen van alle vrijwilligersorganisaties in Leusden
- Onderlinge samenwerking opzoeken tussen (vrijwilligers)organisaties aan de hand van een thema, zoals energiearmoede.
- Vacaturebank moet beter zichtbaar worden, met andere zoekmogelijkheden
- Het moet duidelijker worden waar je als professional terecht kunt met vragen, is niet voor iedereen duidelijk dat Lariks / De Huiskamer de ingang is.
- Organisaties die bij mensen thuis komen moeten sneller de onbenoemde hulpvraag herkennen en doorverwijzen naar De Huiskamer / specifiek aanbod.

Verdere aandachtspunten

uit gesprek met huisartsen

Toename armoede

- soms niet zichtbaar
- beïnvloedt gezondheid en gezondheidsbeleving; welzijn, mentale gezondheid, mentaal welbevinden, stress en als gevolg klachten
- gezonde voeding is duurder

Eenzaamheid

Vergrijzing

- sociale cohesie is belangrijk
- voor kwetsbare groep is een collectieve voorziening niet zomaar passend, één op één soms beter
- dementie; ook kleinschalige woonvormen doen groot beroep op huisartsen
- valpreventie

Toename complexiteit, druk op mantelzorgers

Zichtbaarheid van wat er is

- ontwikkelen sociale kaart
- digitaal en goed bijhouden en doorontwikkelen
- zowel voor inwoners als professionals/partners

Normaliseren

- niet alles is een probleem of kan opgelost
- regie op eigen gezondheid, link met positieve gezondheid en leefstijl
- uitdragen gezamenlijke verantwoordelijkheid van partners en gemeente
- twee sporen: richting inwoners en richting professionals/partners

Gezinnen in scheiding

Randvoorwaardelijk

- ook krapte bij huisartsen; veel zorgvraag
- tekort aan praktijkruimte/huisvesting, huurkosten
- ook in nieuwbouwwijken rekening houden met nieuwe zorgvoorzieningen